

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10CoCsp/7/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2218200288
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlatica Javorová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2218200288.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlaticy Javorovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Briškovej a JUDr. Bibiány Ťažiarovej v spore žalobkyne: X. D., rod. Q., nar. X. C. XXXX, trvalo bytom E., časť obce C., G. ulica XXX/XX, zastúpenej splnomocnenkyňou: Sidor a partneri, s. r. o., Železničná 4/A, 920 01 Hlohovec, IČO: 52 635 970, proti žalovanej: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35792752, zastúpenej splnomocnenkyňou: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., Kubániho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47 233 516, o 949,10 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda z 13. októbra 2020 č. k. 19Csp/14/2018-182, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

II. Žalobkyňa má proti žalovanej nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. žalovanej uložil povinnosť do troch dní od právoplatnosti rozsudku zaplatiť žalobkyňu 949,10 eur s 5 %-ným ročným úrokom z omeškania od 28.1.2018 do zaplataenia; II. žalobkyňu priznal voči žalovanej nárok na náhradu 100 % trov konania.

Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 151 a § 186 CSP (zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov); § 497 Obch. z. (zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov); § 2 písm. b/, c/, d/, g/ a l/, § 9 ods. 1 a 2, § 21 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy (30.4.2015); § 39, § 43c ods. 1, § 44 ods. 1 a 2, § 52 ods. 1, 3 a 4, § 53 ods. 6, § 451 ods. 1 a 2, § 456, § 517 ods. 2 a § 563 O.z. (zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy stranami); § 1 ods. 4, § 1a ods. 1, § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ust. O.z., v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy; poukazom na rozsudok Súdneho dvora EÚ z 21.4.2016, Radlinger a Radlingerová (C-377/14, EU:C:2016:283, bod 81 a nasl.), rozsudok Súdneho dvora EÚ zo 4.3.2004, Cofinoga, (C-264/02, EU:C:2004:127, bod 26), uznesenie Súdneho Dvora EÚ zo 16.11.2010, Pohotovosť (C-76/10, EU:C:2010:685, bod 70), rozsudky Najvyššieho súdu SR z 29.5.2013 sp. zn. 6Sžo/39/2012 a 6Sžo/21/2013; jeho uznesenie z 22. februára 2018 sp. zn. 3 Cdo 146/2017, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7 MCdo 5/2014 a na rozsudok Súdneho dvora EÚ z 9.11.2016 vo veci C-42/15, Home Credit Slovakia.

Vecne dôvodil, že žalobkyňa sa žalobou došlou dňa 22.1.2018 domáhala voči žalovanej zaplataenia sumy 949,10 eur spolu s 5 %-ným ročným úrokom z omeškania od 26.5.2017 do zaplataenia a náhrady trov konania. Svoj nárok odôvodnila tým, že so žalovanou uzatvorila dňa 30.4.2015 zmluvu o revolvingovom úvere č. 8500112416, na základe ktorej bol žalobkyňu za poplatok 105 eur poskytnutý úver 1.050 eur, ktorý mala splatiť spolu so 17,77%-ným ročným úrokom v 36 mesačných splátkach po 37,16 eur. Táto

zmluva však nespĺňa náležitosti stanovené zákonom, a preto je neplatná, resp. úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Vzhľadom na to, že žalobkyňa plnila titulom tejto zmluvy žalovanej 1.894,10 eur, teda o 949,10 eur viac, než je suma, ktorú jej žalovaná poskytla, vzniklo na strane žalovanej v danom rozsahu bezdôvodné obohatenie. Žalovaná jej však ani napriek jej výzve dlh neuhradila.

Žalovaná sa k žalobe vyjadrila tak, že považuje zmluvu o revolvingovom úvere za plne v súlade so zákonom a žiadala žalobu v celom rozsahu zamietnuť.

Rozsudkom z 11.5.2018 č. k. 19Csp/14/2018-87 súd prvej inštancie rozhodol tak žalovanej uložil povinnosť do troch dní od právoplatnosti rozsudku zaplatiť žalobkyni 949,10 eur s 5 %-ným ročným úrokom z omeškania od 28.1.2018 do zaplatenia (výrok I.), žalobu v časti o zaplatenie 5 %-ného ročného úroku z omeškania zo sumy 949,10 eur od 26.5.2017 do 27.1.2018 zamietol (výrok II.) a žalobkyni priznal voči žalovanej nárok na náhradu všetkých trov konania (výrok III.). Na odvolanie žalovanej voči výrokom I. a III. Krajský súd v Trnave uznesením z 30.7.2020 č. k. 10Co/119/2019-160 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušil a v tomto rozsahu vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Následne súd prvej inštancie po vykonaní dokazovania na nariadenom pojednávaní ustálil skutkový stav tak, že žalobkyňa ako dlžník a žalovaná ako veriteľ podpísali v dňoch 23. a 30.4.2015 zmluvu o spotrebiteľskom úvere revolvingového typu č. 8500112416 (ďalej len „zmluva o revolvingovom úvere“), v ktorej sa dohodli na nasledujúcich parametroch úveru: „Poskytnutá čiastka úveru (úverový limit): 1.050 EUR. Splatnosť úveru (počet splátok): 36. Mesačná splátka (vrátane úrokov): 37,16 EUR. Celková čiastka, ktorú musí dlžník zaplatiť (t. j. úver + úroky za celú dobu čerpania úveru + poplatok za poskytnutie úveru): 1.442,76 EUR... Ročná úroková sadzba úveru (v %): 17,77. Priemerná RPMN za úver (v %): 34,42. Poskytnutá čiastka revolvingu: 1.050 EUR... Poplatok za poskytnutie úveru: 150 EUR (poznámka odvolacieho súdu - správne 105 eur)...“ Účelom čerpania úveru bol „nákup elektroniky“. V bode 5 zmluvy o revolvingovom úvere s názvom „Údaje o požadovanom spotrebiteľskom úvere...“ sa v časti „Predpokladaná RPMN“ nachádzal text „27,04 %“, ktorému v bode 6 s názvom „Údaje o schválenom spotrebiteľskom úvere...“ zodpovedal údaj RPMN vo výške „26,88 %“. V bode 7 zmluvy o revolvingovom úvere sa o. i. uvádza, že „[žalovaná]... a [žalobkyňa] v ďalšom odkazujú na úpravu obsiahnutú v zmluvných dojednaniach Zmluvy o revolvingovom úvere..., ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou tejto Žiadosti/Zmluvy.“ Žalobkyňa ďalej v tomto bode potvrdila, že sa so zmluvnými dojednaniami zoznámila, nemá k nim žiadne výhrady a zaväzuje sa ich dodržiavať. Obsah zmluvy o revolvingovom úvere a zmluvných dojednaní nebol medzi stranami sporný. Žalovaná poskytla žalobkyni na jej účet sumu 945 eur a žalovaná žalobkyni (zjavne žalobkyňa žalovanej) do podania žaloby zaplatila 1.894,10 eur (nesporné skutočnosti). Listom zo 16.12.2016 oznámila žalobkyňa žalovanej, že má záujem na dohode o urovaní, v opačnom prípade sa obráti na súd, kde si bude uplatňovať „všetky súvisiace nároky“. Žalovaná však svoj dlh neuhradila (nesporná skutočnosť).

Súd prvej inštancie právne vec posúdil tak, že preskúmanou zmluvou o revolvingovom úvere sa žalovaná zaviazala žalobkyni poskytnúť úver v sume a za podmienok uvedených v zmluve a žalobkyňa sa zaviazala tieto sumy vrátiť spolu s úrokmi. Takto vymedzený predmet zmluvy potom zodpovedá definícii zmluvy o úvere podľa § 497 Obch.z. Vzhľadom na záväzok poskytnúť úver uzatvárala žalovaná zmluvu o revolvingovom úvere v rámci svojej podnikateľskej činnosti, a preto sa považuje za dodávateľa v zmysle § 52 ods. 3 O.z.. Z absencie údajov v zmluve, ktoré by žalobkyňu identifikovali ako podnikateľa, je zrejmé, že žalobkyňa pri uzatváraní zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, a preto sa považuje za spotrebiteľa (§ 52 ods. 4 O.z.). Keďže zmluva o revolvingovom úvere bola uzavretá medzi dodávateľom a spotrebiteľom, vzťah z nej vyplývajúci je vzťahom zo spotrebiteľskej zmluvy (§ 52 ods. 1 O.z.). Zároveň sa tým žalovaná považuje aj za veriteľa podľa § 2 písm. b/ ZoSÚ a žalobkyňa za spotrebiteľa podľa § 2 písm. c/ ZoSÚ. V dôsledku povahy strán a predmetu plnenia tak zmluva o revolvingovom úvere, ktorú spolu strany uzatvorili, spĺňa aj definíciu zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 2 písm. d/ ZoSÚ, a vzťah medzi stranami sa riadi preto aj týmto zákonom.

Na úvod súd vyhodnocoval otázku platnosti zmluvy o revolvingovom úvere z hľadiska O.z. a ZoSÚ a zistil, že posudzovaná zmluva bola uzatvorená na základe žiadosti žalobkyne, ktorú žalovaná prijala tým, že žiadosť schválila tak, ako bola podaná, a to pripojením svojho podpisu na zmluve. Žalobkyňa v tejto súvislosti namietala, že žiadosť žalovanej (správne žalobkyne) ako návrh na uzavretie zmluvy podľa § 43a ods. 1 O.z. (obsiahnutá v 5. bode zmluvy) nebola žalovanou riadne prijatá, pretože žalovaná návrh prijala (v 6. bode zmluvy) s tým, že uviedla iný údaj ročnej percentuálnej miery nákladov (ďalej len „RPMN“). Skutočnosť, že údaje o „predpokladanej RPMN“ a údaj o „RPMN“ sa nezhodujú, nepovažoval súd za takú zmenu, z ktorej by bolo možné vyvodiť, že ide o odmietnutie pôvodného návrhu a nový návrh podľa prvej vety § 44 ods. 2 O.z.. RPMN je totiž objektívny ukazovateľ, ktorý vychádza z parametrov

daného úveru, a preto je z toho pohľadu otázka stretu prejavov vôle strán irelevantná. Súd tak dospel k záveru, že medzi stranami došlo uzatvoreniu zmluvy a že bol dodržaný kontraktačný postup v zmysle § 43c ods. 1 a 44 ods. 1 O.z. V dôsledku toho mal súd za preukázané, že zmluva bola platne uzavretá v písomnej forme vyžadovanej prvou vetou ust. § 9 ods. 1 ZoSÚ. Medzi zmluvnými stranami tak vznikol záväzok zo zmluvy o úvere, ktorá sa riadi § 497 Obch.z. Na tom nič nemení ani to, že úver mal mať formu revolvingu. Revolvingový úver je osobitná forma úveru, ktorého úverový rámec sa podľa dohody strán pravidelne (mesačne) obnovuje. Takáto dohoda nerobí zo zmluvy iný zmluvný typ, než zmluvu o úvere upravenú § 497 Obch.z., len prípustným spôsobom upravuje sumu peňažných prostriedkov, do ktorej sa úver poskytuje, tak, že suma poskytovaných peňažných prostriedkov sa obnovuje v dohodnutých intervaloch podľa toho, ako dlžník úver čerpá a spláca.

Žalobkyňou namietanú neplatnosť zmluvy o revolvingovom úvere (§ 39 O.z.) pre neprimerané prekročenie úrokovej miery obchodných bánk v čase uzavretia zmluvy súd v konaní nezistil. Podľa § 53 ods. 6 O.z. nesmela odplata za poskytnutie peňažných prostriedkov prevyšovať najvyššiu prípustnú odplatu. Na základe cit. ustanovenia bola najvyššia prípustná výška odplaty stanovená v § 1a ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy ako dvojnásobok RPMN nákladov pri obdobnom úvere alebo pôžičke ročne. Na tento účel sa podľa § 1 ods. 4 nariadenia vychádza z priemernej hodnoty PRMN bánk a pobočiek zahraničných bánk pre jednotlivé typy novoposkytnutých spotrebiteľských úverov, ktorú v súlade s § 21 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. zverejňuje Ministerstvo financií SR naposledy v čase predchádzajúcom uzavretiu zmluvy. V danom prípade ministerstvo zverejnilo 30.4.2015 informáciu o priemernej RPMN (súhrnné informácie o údajoch o novoposkytnutých spotrebiteľských úveroch veriteľmi za 1. štvrťrok 2015), z ktorej je zrejmé 37,67 %. RPMN dohodnutá v preskúmvanej zmluve o revolvingovom úvere (26,88 %) neprekračuje zákonný rámec, teda vyhovuje požiadavkám § 53 ods. 6 O.z.. Ani v porovnaní s priemernou hodnotou ročnej úrokovej sadzby pre podobné typy úverov za mesiac apríl 2015 (10 %) súd nezistil, že by dohodnutá ročná úroková sadzba 17,77 % prekročovala túto sadzbu takým neprimeraným spôsobom, aby to viedlo k rozporu dohody o úroku s dobrými mravmi a jej neplatnosti podľa § 39 O.z.

Súd následne pristúpil k hodnoteniu zmluvy o revolvingovom úvere z hľadiska ostatných kritérií stanovených ZoSÚ a zistil, že zmluva nevyhovuje požiadavkám, ktoré zákon kládol na tento typ zmlúv. Medzi tieto požiadavky patrí aj uvedenie celkovej výšky spotrebiteľského úveru a ročnej percentuálnej miery nákladov, čo vyplýva z § 9 ods. 2 písm. g/ a k/ ZoSÚ. Podľa týchto ustanovení musí zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka obsahovať celkovú výšku a konkrétnu menu spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie [§ 9 ods. 2 písm. g/] a ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere [§ 9 ods. 2 písm. k/].

Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že v čl. 5 a 6 zmluvy sa ako poskytnutá čiastka úveru, resp. revolvingu uvádza suma 1.050 eur a ako poplatok za poskytnutie úveru sa spomína suma 105 eur. Zároveň bolo nesporné, že žalovaná na účet žalobkyne neposkytla sumu 1.050 eur, ale len sumu 945 eur, pretože sumu poplatku 105 eur si započítala. Z vyjadrení žalovanej je tiež nepochybné, že žalovaná považovala úver za poskytnutý v sume 1.050 eur, čím de facto tvrdila, že suma poskytnutého úveru (v sume 1.050 eur) je v zmluve uvedená správne. Žalovaná ďalej tvrdila, že pri výpočte RPMN vychádzala z tejto sumy, a teda výpočet RPMN je správny.

Čo sa týka RPMN, tento údaj slúži spotrebiteľovi na to, aby sa mohol ľahko orientovať v ponukách od rôznych veriteľov, ktorí môžu okrem úrokov za poskytnuté úvery požadovať aj rôzne poplatky a náhradu nákladov súvisiacich s poskytnutím spotrebiteľského úveru. RPMN má zohľadniť celkové úverové zaťaženie pre spotrebiteľa a umožniť mu tak dosiahnuť kvalifikované rozhodnutie o tom, ktorú ponuku príjme. Z tohto dôvodu ZoSÚ vyžaduje, aby bola RPMN v zmluve o spotrebiteľskom úvere výslovne stanovená. Pokiaľ však je stanovená nesprávne, a to v neprospech spotrebiteľa, zákon postihuje úver sankciou bezúročnosti a bezpoplatkovosti [§ 11 ods. 1 písm. d/].

Na účely výpočtu RPMN v súlade so ZoSÚ, ktorým sa do slovenského právneho poriadku prebrala smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, treba vychádzať z výkladu tejto smernice poskytnutého Súdny dvorom EÚ v rozsudku z 21.4.2016, Radlinger a Radlingerová (C-377/14, EU:C:2016:283, bod 81 a nasl.). Súdny dvor Európskej únie vysvetlil, že celková výška úveru a výška čerpania úveru označujú celkovú sumu, ktorá bola daná k dispozícii spotrebiteľovi, čo vylučuje sumy, ktoré si poskytovateľ úveru (veriteľ) účtuje na úhradu nákladov súvisiacich s predmetným úverom a ktoré nie sú tomuto spotrebiteľovi reálne vyplatené. Pokiaľ veriteľ do sumy celkovej výšky úveru zahrnie aj sumy, ktoré si účtuje na úhradu nákladov súvisiacich s predmetným úverom a ktoré nie sú spotrebiteľovi reálne vyplatené, bude RPMN podhodnotená (pozri cit. rozsudok, bod 87).

Obdobný záver plynie aj z vnútroštátnej judikatúry, s ktorou sa súd stotožňuje. Z tejto je zrejmé, že poplatok za poskytnutie pôžičky má charakter odmeny poskytovateľovi služby (spotrebiteľského úveru), nemožno ho považovať za istinu úveru, a svojou povahou tvorí náklady spotrebiteľského úveru (rozsudky Najvyššieho súdu SR z 29.5.2013, sp. zn. 6Sžo/39/2012 a 6Sžo/21/2013). V konečnom dôsledku sú všetky tieto závery v súlade s logikou ustanovenia § 2 písm. g/ ZoSÚ, podľa ktorého sú celkovými nákladmi spotrebiteľa spojenými so spotrebiteľským úverom všetky náklady vrátane úrokov, provízií, daní a poplatkov akéhokoľvek druhu, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere a ktoré sú veriteľovi známe, okrem notárskych poplatkov; do celkových nákladov patria aj náklady na doplnkové služby súvisiace so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, a to najmä poistné, ak spotrebiteľ musí navyše uzavrieť zmluvu o poskytnutí takejto doplnkovej služby, aby získal spotrebiteľský úver alebo aby ho získal za ponúkaných podmienok.

Podľa ustálenej praxe Súdneho dvora EÚ potom platí, že ak je RPMN uvádzaná veriteľom v zmluve nižšia, ako by bola, keby bola vypočítaná správne, ide o údaj, ktorý zvyhodňuje poskytovaný úver tým, že môže spotrebiteľa ako spotrebiteľa uviesť do omylu pri rozhodovaní a porovnávaní iných úverov (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora EÚ zo 4.3.2004, Cofinoga, C-264/02, EU:C:2004:127, bod 26, a uznesenie Súdneho Dvora EÚ zo 16.11.2010, Pohotovosť, C-76/10, EU:C:2010:685, bod 70).

Zo zisteného skutkového stavu je zrejmé, že žalobkyňa poskytla žalovanej (správne žalovaná žalobkyni) na jej účet sumu 945 eur. Suma uvedená v zmluve ako „poskytnutá čiastka úveru“ (1.050 eur) tak zahŕňa aj poplatok za poskytnutie úveru vo výške 105 eur. Vychádzajúc z vyššie citovanej judikatúry možno za spotrebiteľský úver považovať dočasné poskytnutie finančných prostriedkov na zabezpečenie potrieb spotrebiteľa, ktoré majú spotrebiteľský charakter, teda v danej veci možno za spotrebiteľský úver považovať v zmysle platnej právnej úpravy len poskytnutie finančných prostriedkov, ktoré žalovaná žalobkyni skutočne poskytla, a to na účely spotreby (porov. obsah zmluvy o revolvingovom úvere a účel úveru - nákup elektroniky). Poplatok za poskytnutie úveru tak nemôže byť sám o sebe „úverom“. Už z jeho pomenovania je zrejmé, že sa platí „za poskytnutie úveru“, teda úverom je iná suma peňazí. Poplatok, ktorý má charakter odmeny poskytovateľovi služby (spotrebiteľského úveru), treba považovať len za náklady spotrebiteľského úveru. Pokiaľ teda žalobkyňa (správne žalovaná) do sumy poskytnutej čiastky úveru (1.050 eur) zahrnula aj poplatok za jeho poskytnutie (105 eur), postupovala v rozpore s platnou právnou. Výpočet RPMN, ktorý žalovaná bránila a ktorý vychádzal z takejto sumy (istiny) úveru, tak nemôže byť správny. Výpočet RPMN mal totiž správne zohľadňovať skutočnosť, že žalovanej (správne žalobkyni) bola poskytnutá ako istina úveru len suma 945 eur a suma 105 eur predstavovala de iure náklady spotrebiteľského úveru. Pokiaľ sa spolu s ostatnými parametrami úveru (výška a počet splátok, a pod.) zohľadní poplatok za poskytnutie úveru (vo výške 105 eur), celková čiastka, ktorú musí žalovaná (správne žalobkyňa) ako dlžník zaplatiť síce zostane nezmenená (1.442,76 eur), no výsledná RPMN bude zákonite vždy vyššia (v danej veci 38,65 %). Ak žalovaná pri výpočte RPMN vychádzala zo sumy 1.050 eur ako poskytnutej čiastky úveru, údaj o RPMN vyjadřila percentuálne v nižšej sume, v akej by bola uvedená, keby žalovaná vychádzala zo sumy 945 eur. Preto treba RPMN považovať za uvedenú nesprávne v neprospech spotrebiteľa tak, ako to má na mysli § 11 ods. 1 písm. d/ ZoSÚ a z tohto dôvodu je nevyhnutné vychádzať z toho, že úver je bezpoplatkový a bezúročný (pozri tiež rozsudky Krajského súdu v Trnave z 19.11.2019 sp. zn. 23Co/14/2019, z 24.9.2019 sp. zn. 11Co/224/2018 a z 20.8.2019, sp. zn. 26Co/22/2019). Žiada sa dodať, že v danej veci typ úveru (ktorý bol dohodnutý ako revolvingový) nespôsobil nemožnosť výpočtu RPMN, pretože to žalovaná ani netvrdila (tvrdila, že RPMN vypočítala správne) a v konaní nevyšli najavo okolnosti, ktoré by takúto nemožnosť spôsobili. Vzhľadom na uvedené zistenia možno tiež konštatovať, že zmluva neobsahuje správny údaj o celkovej výške spotrebiteľského úveru. Podľa § 2 písm. l/ ZoSÚ sa pod týmto pojmom rozumela maximálna výška alebo súčet všetkých finančných prostriedkov poskytnutých na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Táto suma musí zodpovedať sume reálne poskytnutej spotrebiteľovi na účely spotreby, nie započítania na akékoľvek poplatky veriteľa (napr. za poskytnutie úveru). V tomto zmysle je nerozhodná poznámka žalovanej, že daný výklad by znemožňoval použitie spotrebiteľského úveru na splatenie skorších úverov, pretože tieto sa splácajú taktiež započítaním. Odhliadnuc od toho, že v prejednávanej veci ide o iný prípad, pretože započítaný bol poplatok za poskytnutie úveru (teda odmena veriteľa), vyššie poskytnutý výklad súdu nebráni takému postupu, aký žalovaná opísala, ak výšku RPMN vypočíta správne, teda pri zohľadnení nákladov, ktoré sa nemajú zahŕňať do výšky (istiny) poskytnutého úveru.

Keďže žalovaná poskytla žalobkyni nižšiu sumu, než akú uviedla v zmluve ako poskytnutú čiastku úveru, treba vychádzať z toho, že zmluva nespĺňa náležitosti vyžadované § 9 ods. 2 písm. g/ ZoSÚ, čo je v zmysle § 11 ods. 1 písm. b/ ZoSÚ ďalším dôvodom na posúdenie spotrebiteľského úveru ako bezúročného a bez poplatkov.

Vzhľadom na vyššie uvedený záver už nebolo potrebné podrobne sa zaoberať ostatnými tvrdeniami žalobcu, ktorými argumentoval v prospech bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, najmä charakterom dohody o poskytnutí služieb. V tomto smere súd len v krátkosti uviedol, že s odkazom na výklad poskytnutý Najvyšším súdom SR v jeho uznesení z 22. februára 2018 sp. zn. 3 Cdo 146/2017, a na rozsudok Súdného dvora EÚ z 9.11.2016 vo veci C-42/15, Home Credit Slovakia, nezistil, že by zmluva o revolvingovom úvere nezodpovedala ďalším, žalobkyňou spomínaným požiadavkám § 9 ods. 2 ZoSÚ. Pokiaľ ide o dobu trvania zmluvy, táto bola uvedená v podmienkach zmluvy, a to v bode 9.1 zmluvných dojednaní zmluvy.

Žalovaná tak mala len nárok na vrátenie skutočne poskytnutých peňažných prostriedkov v sume 945 eur, no keďže žalobkyňa zaplatila 1.894,10 eur, žalovaná získala o 949,10 eur viac, než mala. V tomto rozsahu teda žalobkyňa plnila bez právneho dôvodu, čím na strane žalovanej vzniklo bezdôvodné obohatenie (§ 451 ods. 2 O.z.), ktoré musí žalovaná vydať (§ 451 ods. 1 O.z.), a to priamo žalobkyňi, pretože bezdôvodné obohatenie získala práve na úkor žalobkyne (§ 456 O.z.).

Splatnosť záväzku na vrátenie bezdôvodného obohatenia nebola medzi stranami dohodnutá a nevyplýva ani zo zákona. Žalovaná je tak podľa § 563 O.z. povinná plniť prvého dňa po tom, čo ju žalobkyňa o plnenie požiadala. Keďže list žalobkyne zo 16.12.2016 neobsahuje riadnu výzvu na vrátenie bezdôvodného obohatenia, mohol súd vychádzať len z toho, že žalovaná bola vyzvaná na plnenie až okamihom doručenia žaloby (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7 MCdo 5/2014). Vzhľadom na deň doručenia žaloby žalovanej vznikla žalovanej povinnosť vrátiť bezdôvodné obohatenie až 27.1.2018. Do omeškania sa dostala 28.1.2018 a od tohto dňa patrí žalobkyňi podľa § 517 ods. 2 O.z. nárok na úrok z omeškania vo výške určenej v § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., teda vo výške základnej úrokovej sadzby ECB účinnej k prvému dňu omeškania zvýšenej o 5 percentuálnych bodov. Preto je žaloba žalobkyne v časti príslušenstva odôvodnená až od tohto dátumu.

Vzhľadom na vyššie uvedené závery je žaloba o zaplatenie sumy 949,10 eur s 5 %-ným ročným úrokom z omeškania opodstatnená, a preto jej súd prvej inštancie vyhovel (výrok I). Vo zvyšku bola žaloba zamietnutá výrokom II. rozsudku z 11.5.2018 č. k. 19Csp/14/2018-87, ktorý sa stal právoplatným 12.2.2019, pretože strany sa voči nemu v tejto časti neodvolali.

V časti o trovách konania svoje rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP, vecne plným úspechom žalobkyne v konaní v časti istiny; v časti príslušenstva tvorenej úrokom z omeškania bola síce úspešná len čiastočne, no keďže tento úrok v žalobe vyčíslený nebol, v zmysle judikatúry (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 27.11.2008 sp. zn. 6Obo/243/2007) je pre rozhodnutie o trovách rozhodujúci pomer úspechu strán v časti istiny, ktorý je v danej veci z pohľadu žalobkyne 100 % : 0 %. Preto priznal žalobkyňi voči žalovanej nárok na náhradu všetkých trov prvoinštančného aj odvolacieho konania.

2. Proti tomuto rozsudku v celom jeho rozsahu podala včas odvolanie žalovaná, s návrhom na jeho zmenu zamietnutím žaloby a priznaním jej náhrady trov konania, alternatívne navrhla jeho zrušenie a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uviedla odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/ a h/ CSP. Napadla závery súdu o výške úveru, tvrdiac, že sú založené na nesprávnom vyhodnotení podstaty započítania a nesprávnom výklade ust. ZoSÚ, ktorý definuje pojem „celková výška úveru.“ Poukázala na to, že súd prvej inštancie nesprávne tvrdí, že pri započítaní a následnom vyplatení zostávajúceho rozdielu došlo len k poskytnutiu úveru 945,- Eur. Toto tvrdenie nie je vecne dôvodné, pretože v rámci započítania predsa dochádza k stretu dvoch pohľadávok - pohľadávka na vyplatenie úveru (1050,- eur) a pohľadávka titulom poplatku za poskytnutie úveru (105 eur). Iná pohľadávka do započítania nevstupuje, čo znamená že uvedeným započítaním sa započítava aj časť úveru (105,- eur) ktorá sa síce nevypláca, ale práve v rámci tejto kompenzácie sa „poskytuje.“ Žalobca predsa na započítanie „nedal“ inú svoju pohľadávku a teda ak súd nespornuje fakt, že poplatok za poskytnutie úveru bol uhradený, potom by mal akceptovať aj to, že bol uhradený započítaním. Toto započítanie je rovnocenné so situáciou, v ktorej najskôr by veriteľ vyplatil úveru 1050,- Eur a dlžník obratom (alebo súčasne) sumu vo výške 105 Eur. Výsledný stav na strane dlžníka by bol 945 Eur. Rovnaký stav ale nastáva aj v prípade započítania. Výsledok je teda úplne ten istý, akurát aktéri vykonajú úkony zbytočne navyše, hoci by nemuseli. Vykonanie započítania pohľadávok podľa pravidiel normovaných zákonom alebo inej techniky pripustenej právom, nemôže byť nezákonné. Navyše to, že dôjde k započítaniu vzájomných pohľadávok, nie je len výkonom zákonného oprávnenia, ale tiež najlepšie zodpovedá aj kauze vzťahu a praktickému usporiadaniu veci. Zmyslom započítania je práve to, aby sa nerobili zbytočne vzájomné úkony medzi stranami, ktoré majú voči sebe pohľadávky a sú vo vzájomne opozitnom veriteľsko - dlžníckom usporiadaní.

Ak súd prvej inštancie tvrdí, že žalovaná poskytla úver 990,- Eur, potom je namieste pochybnosť, na základe akej úvahy súdu teda žalobkyňa splnila povinnosť zaplatiť poplatok za poskytnutie úveru, ktorý bol splatný v deň uzavretia zmluvy. Súd by dôsledky svojich záverov mal vyhodnotiť vo vzťahu ku všetkým aspektom započítania, nie iba tým, ktoré sú „na ochranu“ spotrebiteľa.

Závery súdu o výške úveru sú nesprávne aj z ďalšieho hľadiska, a to konkrétne v súvislosti s definíciou „celkovej výšky spotrebiteľského úveru“ a spôsobmi čerpania úveru, ktoré platný zákon č. 129/2010 Z. z. pozná a pripúšťa ako povolené.

Podľa ustanovenia § 2 písm. I/ ZoSÚ sa rozumie celkovou výškou spotrebiteľského úveru maximálna výška alebo súčet všetkých finančných prostriedkov poskytnutých na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že úverom sa rozumejú všetky finančné prostriedky poskytnuté na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Poskytnutím úveru nie je len jeho vyplatenie. Samotný ZoSÚ ako spôsoby (formy) poskytnutia spotrebiteľského úveru predpokladá (po prijatí regulácie v tejto otázke od 23.12. 2015) pripúšťa ako spôsoby poskytnutia : prevod na platobný účet spotrebiteľa, prevod na účty iného veriteľa, započítanie na úhradu iných záväzkov spotrebiteľa, alebo poštovú poukážku. Z uvedenej regulácie vyplýva, že spotrebiteľský úver môže byť poskytnutý vo forme úveru každým spôsobom, ktorý pripúšťa platné právo - s výnimkou poskytnutia v hotovosti. Čiže, arg. a contrario bezhotovostne, formou započítania a pod. Spotrebiteľské úvery sú často čerpané na účely refinancovania iných úverov, kedy sú prostriedky z úveru poskytované v prospech spotrebiteľa, ale reálne na účty iných veriteľov či úhradu iných záväzkov medzi tými istými subjektmi.

Nedôvodnosť záverov súdu o tom, že úverom je len suma vyplatená dlžníkovi, je možné priblížiť na príklade úveru použitého na refinancovanie iných, starších úverov. V takom prípade sú tieto staršie úvery uhradené a vyrovnané novým úverom tak, že prostriedky z nového úveru sú buď započítané so záväzkami zo starých úverov (ak ide o toho istého poskytovateľa úveru - toho istého veriteľa) alebo poukávané na účet iných subjektov (iných poskytovateľov úverov). Spotrebiteľ na účet neobdrží nič. Refinancovaním dochádza k zániku starých úverov - či už započítaním (ak ide o toho istého poskytovateľa - teda veriteľa aj zo starých úverov, a aj z nového úveru) alebo prevodom na účet. Refinancovaním sa teda spotrebiteľ zbaví záväzku zo starých úverov. Ak má platiť záver súdu, že úverom podľa zákona je výška skutočne poskytnutých prostriedkov, a tou je suma vyplatených prostriedkov (ako to tvrdí aj v tejto veci), tak by sa spotrebiteľ zbavil starých úverov (započítaním, prevodom na účet iného veriteľa) ale nevznikol mu už žiadny záväzok z nového úveru, keďže v zmysle tvrdenia žalobkyne nedochádza k skutočnému poskytnutiu prostriedkov. V takom prípade, ak by sme vychádzali zo záverov súdu, je suma úveru 0,- Eur (čo je zjavne nesprávne). Medzi takouto situáciou a skutkovou situáciou vyplývajúcou z vykonaného dokazovania ale nie je žiadny rozdiel.

Žalovaná tvrdila, že záver súdu o výške úveru a o tom, že žalovaná neposkytla úver vo výške 1050,- Eur a že poplatok za poskytnutie úveru bol započítaný do úveru, nie je správnym. Výška poplatku za poskytnutie úveru bola započítaná do celkových nákladov, čo znamená, že nešlo a ani nemohlo ísť o súčasť úveru. V súvislosti s rozhodnutím vo veci C - 377/14 Radlinger, Radlingerová nie je záver súdu správnym a v prejednávanej veci neaplikovateľným, pretože vychádza z čiastkového, nie však úplného, prevzatia pasáží uvedeného rozhodnutia. Je totiž podstatné (čo odlišuje skutkový stav danej veci, v súvislosti s ktorou bola predkladaná prejudiciálna otázka a v súvislosti s ktorým sa podáva výklad úniijného práva) od prejednávanej veci. Z bodu 82 uvedeného rozsudku vyplýva, že Podľa tohto súdu predmetná zmluva vo veci samej, v ktorej sa poskytovateľ zaviazal poskytnúť manželom Radlingerovcom úver, uvádzala, že už v okamihu poskytnutia tohto úveru sa do celkovej výšky uvedeného úveru započítajú poplatky za poskytnutie úveru, a tiež prvá a prípadne nasledujúce splátky úveru. Vynára sa preto konkrétna otázka, či tú časť tohto istého úveru, ktorá sa daným osobám nedala k dispozícii, bolo možné zahrnúť do výšky čerpania úveru v zmysle bodu I prílohy I smernice 2008/48 na účely výpočtu RPMN. Odlišnosť tejto veci od spomenutého prípadu pre Súdnym dvorom EÚ je ďalej v tom, že poplatok za poskytnutie úveru je v tomto prípade súčasťou celkových nákladov spojených so spotrebiteľským úverom. Podľa článku 6 zmluvy : Celková čiastka, ktorú musí Dlžník zaplatiť (t.j. úver + úroky za celú dobu čerpania úveru + poplatok za poskytnutie úveru). Z uvedeného vyplýva, že poplatok za poskytnutie úveru nie je „súčasťou“ sumy úveru a zo zmluvy nevyplýva žiadne dojednanie, ktoré by oprávňovalo žalobkyňu k opačnému tvrdeniu. Z § 1 ods. 2 a § 2 písm. I/ ZoSÚ vyplýva, že spotrebiteľský úver môže byť poskytnutý aj vo forme úveru. Úver ako taký sa pritom môže poskytnúť každým spôsobom, ktorý pripúšťa platné právo - s výnimkou poskytnutia v hotovosti. Čiže, arg. a contrario, bezhotovostne, formou započítania a pod. Spotrebiteľské úvery sú často čerpané na účely refinancovania iných úverov, kedy sú prostriedky z úveru poskytované v prospech spotrebiteľa, ale reálne na účty iných veriteľov či úhradu iných záväzkov medzi tými istými subjektmi. Zákon ako sumu úveru preto vymedzuje súčet

všetkých finančných prostriedkov poskytnutých na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Zákon teda formu poskytnutia úveru tak, že sa poskytuje v rámci kompenzácie pohľadávok nezakazoval (prítom od 23.12.2015 už výslovne vymedzil, že úver môže byť poskytnutý len kartou, bezhotovostne alebo v prospech poskytovateľa úveru, čo opätovne potvrdilo vyššie uvedené, a teda aj oprávnenosť postupu započítania).

3. Žalobkyňa sa k odvolaniu žalovanej vyjadrila tak, že navrhla napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie z dôvodu jeho vecnej správnosti potvrdiť. Poukázala na názor vyslovený v rozsudku NS SR z 29.5.2013 sp. zn. 6Sžo/39/2012 o tom, že spracovateľský poplatok nemožno považovať za istinu úveru, pretože svojou povahou tvorí náklady spotrebiteľského úveru. Vychádzajúc z logického výkladu definícií pojmov v § 2 ZoSÚ možno za spotrebiteľský úver považovať dočasné poskytnutie finančných prostriedkov na zabezpečenie potrieb spotrebiteľa, ktoré majú spotrebiteľský charakter, teda v danej veci možno za spotrebiteľský úver považovať v zmysle platnej právnej úpravy len poskytnutie finančných prostriedkov, ktoré žalovaná žalobkyni skutočne poskytla (porov. obsah zmluvy o revolvingovom úvere). Poplatok, ktorý má charakter odmeny poskytovateľovi služby (spotrebiteľského úveru), treba považovať len za náklady spotrebiteľského úveru. Pokiaľ žalovaná do celkovej výšky spotrebiteľského úveru zahrnula aj poplatok za poskytnutie pôžičky (105 €), postupovala v rozpore s platnou právnou úpravou (porov. rozsudok Najvyššieho súdu SR 27.11.2013 sp. zn. 6Szo/21/2013). Výpočet RPMN mal teda správne zohľadňovať skutočnosť, že žalobkyni bola poskytnutá ako istina len suma 945 € a suma 105 € predstavovala náklady. RPMN bola teda v Zmluve uvedená nesprávne. Navyše, vzhľadom na to, že bola nižšia, zvyhodňovala žalovanou poskytovaný úver tým, že mohla žalobkyňu ako spotrebiteľa uviesť do omylu pri rozhodovaní a porovnávaní iných úverov. Preto treba RPMN považovať za uvedenú nesprávne v neprospech spotrebiteľa tak, ako to má na mysli § 11 ods. 1 písm. d/ ZoSÚ. Prípadné zmluvné dojednanie, ktoré by oprávňovalo žalovanú na odplatu za poskytnutie úveru, prítom splatnosť tejto odplaty by mala nastať ihneď po poskytnutí úveru a jednostranné započítanie tejto odplaty s pohľadávkou dlžníka na vyplatenie schválených úverových prostriedkov, by bolo nevyhnutné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku, a teda neplatnú i v zmysle § 53 ods. 5 O.z., pretože je výrazne v neprospech žalobkyne ako spotrebiteľa. „...Poskytovanie úveru za stavu, že si z neho ešte pred jeho poskytnutím dodávateľ zinkasuje nejakú jeho časť je v rozpore s ratio legis právnej úpravy úveru. Takéto úverovanie odporuje aj spotrebiteľskému právu, pretože sa spotrebiteľovi poskytuje úver na jeho ekonomické využitie v krátenej výške a úroky sa prítom počítali aj z neposkytnutých peňažných prostriedkov.“ (Krajský súd Prešov sp. zn. 18Co 109/2011)

Žalobkyňa má za to, že záver súdu o tom, že RPMN v zmluve nie je uvedená správne, je uvedená v neprospech spotrebiteľa, je správny. V zmysle obsahu ust. § 2 písm. l) ZoSÚ zákon o spotrebiteľských úveroch uvádzal, že celkovou výškou spotrebiteľského úveru sa rozumie maximálna výška alebo súčet všetkých finančných prostriedkov poskytnutých na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere (v tejto súvislosti žalobkyňa už poukázala na Rozsudok Súdneho dvora vo veci Ernst Georg Radlinger, Helena Radlingerová proti FINWAY a.s., a výklad pojmu „celková výška úveru“).

V zmysle obsahu ustanovenia § 2 písm. g/ ZoSÚ celkovými nákladmi spotrebiteľa spojenými so spotrebiteľským úverom všetky náklady vrátane úrokov, provízií, daní a poplatkov akéhokoľvek druhu, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, a ktoré sú veriteľovi známe, okrem notárskych poplatkov; V zmysle § 19 ZoSÚ RPMN spotrebiteľského úveru sa vypočíta podľa vzorca uvedeného v prílohe č. 2. Podľa prílohy č. 2 k ZoSÚ Základná rovnica vyjadrujúca rovnosť poskytnutého spotrebiteľského úveru na jednej strane a splátok a poplatkov na strane druhej. Základná rovnica vyjadruje ročnú percentuálnu mieru nákladov, kladie do rovnováhy na ročnom základe celkovú súčasnú hodnotu čerpaných prostriedkov na jednej strane a celkovú súčasnú hodnotu splátok a platieb poplatkov na strane druhej.

Poplatok za poskytnutie spotrebiteľského úveru teda nemôže byť zahrnutý do celkovej výšky spotrebiteľského úveru, nakoľko ide o vedľajšie plnenie, ktoré v zmysle vyššie uvedenej právnej úpravy musí byť zahrnuté len do celkových nákladov spotrebiteľa na spotrebiteľský úver, ktorý údaj percentuálne vyjadruje RPMN.

Žalovaná sa v zmysle obsahu Zmluvy zaviazala žalobkyni poskytnúť sumu spotrebiteľského úveru, ktorá mala predstavovať celkovú výšku úveru. Žalovaná však žalobkyni poskytla len sumu po odpočítaní poplatku za poskytnutie spotrebiteľského úveru. Preto, ak žalovaná vychádzala z nesprávneho údaju o celkovej výške spotrebiteľského úveru (čo napokon potvrdzuje i v odvolacom konaní svojou argumentáciou o možnosti započítania), skutočne výpočet RPMN urobený žalovanou nemôže byť správny, RPMN je nepochybne podhodnotená a samozrejme uvádzaná v neprospech spotrebiteľa.

V súvislosti s poplatkami v spotrebiteľských úverových vzťahoch poukázala na konanie C - 372/14 Zdeněk Sobotka proti Provident financial, s.r.o., v ktorom Komisia so zreteľom na obsah písomných pripomienok, navrhla Súdnemu dvoru, aby poskytol na predložené prejudiciálne otázky odpovede v tom zmysle, že Smernica Rady 93/13ES samá vykladať tak, že administrácia a administratívne práce a úkony vykonávané v súvislosti so spotrebiteľským úverom nepredstavujú hlavný predmet plnenia, tiež že na účely tejto smernice má relevanciu skutočnosť, že za poplatok za vedľajšiu službu dostáva spotrebiteľ plnenie, ktoré prevažne nie je v jeho záujme, ale v záujme veriteľa. Ak je zmluvná podmienka výlučne v záujme veriteľa, môže byť táto skutočnosť rozhodujúca pri skúmaní nekalosti danej podmienky.

V danej veci má relevanciu najmä to, že poplatok je svojím obsahom neurčitý a nevyjadruje aké konkrétne služby sú uvedeným spôsobom spolpatnené, resp. v čom spočíva cena za vedľajší predmet plnenia, inak povedané bez predmetu plnenia niet ani ceny. Žalovaná žiadnym spôsobom nepreukázala opodstatnenosť poplatku. Žalobkyňa má za to, že ide o paušálne žalovanou určený (pravdepodobne od výšky spotrebiteľského úveru) poplatok, ktorým žalovaná obchádza vyjadrenie skutočnej odplaty v podobe úrokovej sadzby, ktorou by sa nepochybne dostala do rozporu s dobrými mravmi.

V neposlednom rade žalovaná uznáva povahu poplatku za poskytnutie spotrebiteľského úveru ako vedľajšieho plnenia, ktoré je potrebné započítať nie do výšky úveru (istiny) ale do celkových nákladov na spotrebiteľský úver. A pokiaľ žalovaná uvádza, že náklady tvoriace súčasť celkových nákladov pozostávajú v predmetnej veci z istiny, úroku a poplatku je zrejmé, že ide o duplicitné započítanie sumy poplatku najprv pri poskytnutí spotrebiteľského úveru a potom započítaním do nákladov.

Poplatok musí mať vyjadrenie predmetu plnenia v písomnej zmluve, pokiaľ tomu tak nie je, je zrejmé že bez predmetu plnenia niet ani ceny. Ak predmet zmluvy nebol vyjadrený, je neurčitý a tým je aj takýto poplatok neprijateľný za predpokladu, že spotrebiteľ z obsahu zmluvy nedokáže zistiť, čo je predmetom tohto poplatku. To znamená, že bez určitého vyjadrenia predmetu plnenia, spojeného s takýmto poplatkom, je daný dôvod na jeho vyhlásenie za neprijateľný. Poplatok je za splnenia uvedeného potom pre spotrebiteľa poškodzujúci, netransparentný, ide o virtuálne plnenie, spojené s týmto poplatkom, ktoré je v skutočnosti z ekonomického hľadiska nahrádzaním úrokov. "...Za neprijateľnú sa považuje aj zmluvná podmienka, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia spomínaná najčastejšie v súvislosti s poplatkami v spotrebiteľských úverových vzťahoch)." Napríklad rozsudok Krajského súdu Prešov z 21. novembra 2012 sp. zn. 18Co 109/2011, Krajský súd Prešov sp. zn. 17Co/115/2017 z 21.11.2017, Krajský súd Žilina sp. zn. 9Co/87/2018 zo 17.5.2018, Krajský súd Žilina sp. zn. 9Co/206/2017 zo 14.9.2017.

Na základe vyššie uvedeného má žalobkyňa za to, že súd dospel k správnym skutkovým zisteniam, čo celkom jasne vyplýva aj z rozsudku súdu, ktorý svoje rozhodnutie odôvodnil jasným a zrozumiteľným spôsobom, na základe riadne zisteného skutkového stavu, pričom je dôvodné poznamenať, že existuje mnohopočetná judikatúra všeobecných súdov SR, ktorá nevzbudzuje pochybnosti o tom, že žalovanej zmluvy o spotrebiteľských úveroch vykazujú zásadné nedostatky spôsobujúce hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi zmluvnými stranami. Rozhodnutie okresného súdu pokiaľ ide dôvody, pre ktoré mal súd spornú zmluvu za bezúročnú a bez poplatkov žalobkyňa považuje za správne. Poukázala i na to, že súd rozhodol v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou, ktorú i označil (rozsudok Súdného dvora EÚ zo 04.03.2004, Cofinoga, C-264/02, EU:C:2004:127, bod 26, a uznesenie Súdného Dvora EÚ zo 16.11.2010, Pohotovosť, C-76/10, EU:C:2010:685, bod 70 a i rozsudok z 21.04.2016, Radlinger a Radlingerová (C-377/14, EU:C:2016:283, bod 81 a nasl.)) a je zrejmé že v prejednávanej veci nezistil žiadne dôvody na odklon. Na základe uvedeného je zrejmé, že žalovaná neuviedla v rámci odvolania také dôvody, na základe ktorých by bolo potrebné zmeniť alebo zrušiť rozsudok prvostupňového súdu v rozsahu v akom ho žalovaná napadla odvolaním. Rozsudok v žalovanej napadnutom rozsahu, žalobkyňa považuje za správny riadne odôvodnený vychádzajúci z relevantnej právnej úpravy, ustálenej súdnej praxe a výsledkov dokazovania.

4. Žalovaná sa už k vyjadreniu žalobkyne nevyjadřila.

5. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), stranou, v ktorej neprospech bol rozsudok vydaný (§ 359 CSP), proti rozsudku súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a odvolateľka použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/ a h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok (§ 380 ods. 2 CSP), ktoré ale nezistil, súc pritom

viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny.

Odvolací súd nemal (napriek opačnému názoru odvolateľky) dôvod nesúhlasíť s argumentáciou použitou súdom prvej inštancie na podporu ním zvoleného spôsobu rozhodnutia (tak ako táto - rozumej argumentácia - vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku). U dôvodov predostretých súdom prvej inštancie dostatočne jasne a i objektívne presvedčivo by tak zásadne postačovalo i len konštatovať ich správnosť a odvolať sa na ne (prvá časť ust. § 387 ods. 2 CSP), odvolací súd však aj v tejto konkrétnej veci musí urobiť zadosť tiež povinnosti vyporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (§ 387 ods. 3 veľa druhá CSP) a preto, ale aj pre celkovú úplnosť nad rámec už uvedeného súdom prvej inštancie dopĺňa (§ 387 ods. 2 CSP in fine) nasledovné:

6. Zásadné skutkové a právne východiská súdu prvej inštancie o spotrebiteľskom charaktere primárneho právneho vzťahu založeného Zmluvou o spotrebiteľskom úvere revolvingového typu č. 850011241601 dňa 30.4.2015, ďalej, že v prípade predmetnej zmluvy o revolvingovom úvere ide o zmluvu spotrebiteľskú, na ktorú dopadajú ustanovenia zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy a všeobecné ustanovenia Občianskeho zákonníka (§ 39, § 52, § 53) sú podľa názoru odvolacieho súdu správne. Spotrebiteľský charakter právneho vzťahu, charakter zmluvy o úvere - ako spotrebiteľskej zmluvy ani samotná odvolateľka nenamietala. Postup súdu prvej inštancie, v rámci ktorého preveroval, či v zmluve uvedené náležitosti obligatórneho charakteru vyžadované podľa § 9 ods. 2 ZoSÚ sú (nie sú) v súlade so zákonom, bol správny a zároveň nevyhnutný pre ustálenie konečného záveru, či zaplatila žalobkyňa na dotknutý peňažno - spotrebiteľský vzťah viac než mala podľa zákona, následne či sa domáha oprávnené titulom vydania bezdôvodného obohatenia voči žalovanej sumy v uplatnenej výške. V preskúmvanej veci súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na právnom názore o absencii obligatórnych obsahových náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a to celkovej výšky spotrebiteľského úveru (§ 9 ods. 2 písm. g/ ZoSÚ) a ročnej percentuálnej miery nákladov /ďalej len „RPMN“/ (§ 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ) v správnej výške.

Odvolací súd sa stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie, že žalovaná poskytla žalobkyni na jej účet sumu 945 eur a suma uvedená v zmluve ako „poskytnutá čiastka úveru“ (1.050 eur) tak zahŕňa aj poplatok za poskytnutie úveru vo výške 105 eur, hoci v danej veci možno za spotrebiteľský úver považovať v zmysle platnej právnej úpravy len poskytnutie finančných prostriedkov, ktoré žalovaná žalobkyni skutočne poskytla, a to na účely spotreby (účel úveru - nákup elektroniky). Poplatok za poskytnutie úveru tak nemôže byť sám o sebe „úverom“. Už z jeho pomenovania je zřejmé, že sa platí „za poskytnutie úveru“, teda úverom je iná suma peňazí. Poplatok, ktorý má charakter odmeny poskytovateľovi služby (spotrebiteľského úveru), treba považovať len za náklady spotrebiteľského úveru. Pokiaľ teda žalovaná do sumy poskytnutej čiastky úveru (1.050 eur) zahrnula aj poplatok za jeho poskytnutie (105 eur), postupovala v rozpore s platnou právnou úpravou. Výpočet RPMN, ktorý vychádzal z takejto sumy (istiny) úveru, tak nemôže byť správny, nakoľko mal správne zohľadňovať skutočnosť, že žalobkyni bola poskytnutá ako istina úveru len suma 945 eur a suma 105 eur predstavovala de iure náklady spotrebiteľského úveru. Pokiaľ sa spolu s ostatnými parametrami úveru (výška a počet splátok, a pod.) zohľadní poplatok za poskytnutie úveru (vo výške 105 eur), celková čiastka, ktorú musí žalobkyňa ako dlžník zaplatiť síce zostane nezmenená (1.442,76 eur), no výsledná RPMN bude zákonite vždy vyššia (v danej veci 38,65 %). Ak žalovaná pri výpočte RPMN vychádzala zo sumy 1.050 eur ako poskytnutej čiastky úveru, údaj o RPMN vyjadřila percentuálne v nižšej sume, v akej by bola uvedená, keby žalovaná vychádzala zo sumy 945 eur. Preto treba aj podľa názoru odvolacieho súdu RPMN považovať za uvedenú nesprávne v neprospech spotrebiteľa tak, ako to má na mysli § 11 ods. 1 písm. d/ ZoSÚ a z tohto dôvodu je nevyhnutné vychádzať z toho, že poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov s tým, že v danej veci typ úveru (dohodnutý ako revolvingový) nespôsobil nemožnosť výpočtu RPMN, čo žalovaná ani netvrdila a v konaní nevyšli najavo okolnosti, ktoré by takúto nemožnosť spôsobovali.

Odvolací súd je viazaný nielen rozsahom odvolania, ale aj jeho konkrétnymi dôvodmi, ktoré odvolateľ vymedzí v zákonom stanovenej lehote na podanie tohto opravného prostriedku (§ 380 ods. 1 v spojení s § 365 ods. 3 CSP). To znamená, že vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia posudzuje (takmer výlučne) z dôvodov označených odvolateľom. Z hľadiska odvolacieho prieskumu konkrétneho rozsudku predmetná viazanosť pritom veľmi úzko súvisí s určujúcimi závermi súdu prvej inštancie, na

ktorých argumentačne založil svoje rozhodnutie. Ak súd prvej inštancie vymedzí viacero dôvodov, z ktorých každý aj samostatne podmieňuje určitý záver (v konkrétnostiach súdnej veci o bezúročnosti a bezpoplatkovosti dotknutého úveru) a odvolateľ napadne len niektorý z nich, logicky jeho odvolanie nie je spôsobilé privodiť zmenu, eventuálne zrušenie napadnutého rozsudku.

V predmetnej veci odvolací súd konštatuje, že žalovaná nijako nespochybňovala správnosť právneho východiska súdu prvej inštancie, že zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať podľa § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; s uvedením všetkých predpokladov použitých na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov. Rovnako tak odvolateľka nenamietala bezprostredne nadväzujúce čiastkové závery, že pokiaľ sa spolu s ostatnými parametrami úveru (výška a počet splátok, a pod.) zohľadní poplatok za poskytnutie úveru (vo výške 105 eur), celková čiastka, ktorú musí žalobkyňa ako dlžník zaplatiť síce zostane nezmenená (1.442,76 eur), no výsledná RPMN bude zákonite vždy vyššia (v danej veci 38,65 %), že ak žalovaná pri výpočte RPMN vychádzala zo sumy 1.050 eur ako poskytnutej čiastky úveru, údaj o RPMN vyjadřila percentuálne v nižšej sume, v akej by bola uvedená, keby žalovaná vychádzala zo sumy 945 eur, a že preto treba RPMN považovať za uvedenú nesprávne v neprospech spotrebiteľa tak, ako to má na mysli § 11 ods. 1 písm. d/ ZoSÚ a z tohto dôvodu je nevyhnutné vychádzať z toho, že poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za daného procesného stavu tak odvolanie žalovanej nebolo spôsobilé spochybniť záver súdu prvej inštancie, že sa úver poskytnutý žalobkyni považuje za bezúročný a bez poplatkov. Žalovaná teda mala z titulu poskytnutia úveru voči žalobkyni nárok len na vrátenie sumy 945 eur, ktorú čiastku reálne žalobkyni poskytla, a preto plnenie od nej prijaté nad rámec tejto sumy v sume 949,10 eur (žalobkyňa zaplatila sumu 1.894,10 eur - 945 eur = 949,10 eur) bolo plnením žalobkyne bez právneho dôvodu a predstavuje bezdôvodné obohatenie žalovanej, ktoré je povinná vydať žalobkyni (§ 451 ods. 1 a 2 a § 456 O.z.). Nadväzne, ak odvolateľka predmetný záver (samostatne podmieňujúci vyhovie žalobe) vôbec relevantne nenamietala, ide o jej zjavné zlyhanie pri formulácii odvolacích dôvodov, ktoré bezprostredne vyvoláva procesný neúspech žalovanej v odvolacom konaní. Za daných okolností by bolo nadbytočné a neúčelné bližšie sa zaoberať problematikou a súvislosťami celkovej výšky úveru, lebo prijatie akéhokoľvek (vecného) záveru by nebolo spôsobilé ovplyvniť meritórny výrok odvolacieho súdu. Žalovaná síce odvolaním napadla rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu, ale vo vzťahu k úrokom z omeškania a výroku o trovách konania nevymedžila žiadne konkrétne námietky. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil na viacerých dôvodoch, z ktorých každý samostatne vedie k vyhovaniu žalobe a odvolateľka (žalovaná) nenamietala každý z dotknutých záverov, už samotná táto skutočnosť (logicky) podmieňuje vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia.

Z vyššie uvedených dôvodov preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil, keď potvrdenie posudzovaného rozhodnutia v meritórnej časti, od ktorej je výrok o trovách konania priamo závislý, zakladá vecnú správnosť aj dotknutého bezprostredne podmieneného výroku o nároku na náhradu trov. Len na okraj odvolací súd dopriňa, že súd prvej inštancie náležite aplikoval zásadu plného úspechu v spore.

7. Podľa § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

Podľa § 251 CSP trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 262 ods. 1 a 2 CSP: (1) O nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. (2) O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP tak, že procesne plne úspešnej žalobkyni priznal právo na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, a to z dôvodu, že strana, ktorá mala plný úspech vo veci (žalobkyňa), má nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov proti strane, ktorá vo veci úspech nemala (žalovaná), keď odvolací súd nevidel v predmetnom spore žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali výnimočné nepriznanie náhrady trov konania (§ 257 CSP).

8. Tento rozsudok prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/. (§ 421 ods. 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/. (§ 422 ods. 1 CSP)

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. (§ 424 CSP)

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77. (§ 425 CSP)

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil. (§ 426 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. (§ 427 ods.1 CSP)

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods.2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. (§ 429 ods.1 CSP)

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 ods.2 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. (§ 431 ods. 1 CSP)

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada. (§ 431 ods. 2 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. (§ 432 ods. 1 CSP)

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. (§ 432 ods. 2 CSP)

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom. (§ 433 CSP)

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 434 CSP)

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania. (§ 435 CSP)